

Діана НІКІТИНА
здобувач вищої освіти, спеціальність ДЗ «Менеджмент»
Миколаївський національний аграрний університет

Науковий керівник:
Наталія ПОТРИВАЄВА
доктор економічних наук, професор,
Миколаївський національний аграрний університет,

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Глобалізація економіки призводить до необхідності уніфікації облікових стандартів, створення єдиних підходів до звітності та аудиту на міжнародному рівні. Цифровізація бухгалтерського обліку передбачає впровадження інформаційних систем, що автоматизують облікові процеси, забезпечують електронний документообіг та своєчасне формування звітності [1, с. 42]. Як показують дослідження, цифрові інструменти не лише оптимізують рутинні завдання, а й підвищують прозорість фінансової інформації, що, у свою чергу, сприяє більш ефективному прийняттю рішень. Впровадження сучасних бухгалтерських програм дозволяє автоматично інтегрувати дані з різних джерел. Здійснювати обробку великих обсягів інформації за мінімальний час та мінімізувати людські помилки у процесі обліку. Це дає можливість підприємствам своєчасно аналізувати фінансові показники, прогнозувати майбутні витрати та доходи, а також оперативно реагувати на зміни ринкових умов.

Україна активно інтегрується у цей процес, адаптуючи національне законодавство до міжнародних вимог. Також активно впроваджуються вимоги щодо електронної звітності, використання електронних рахунків-фактур, звітів, накладних, податкових декларацій, касових документів, платіжних доручень та інших облікових документів [2, с. 42]. Зростання обсягу міжнародної торгівлі та інвестицій створює потребу у фахівцях, здатних вести облік складних транскордонних операцій, включно з валютним обліком, трансфертним ціноутворенням та оподаткуванням. В умовах глобалізації фінансових потоків компанії вимушені застосовувати міжнародні стандарти для аналізу операцій, оцінки ризиків та прогнозування фінансових результатів. Особливо важливим стає облік операцій з криптовалютами та цифровими активами, що вимагає нових підходів до класифікації та їх оцінки.

Впровадження сучасних ERP-систем, Big-Data, блокчейн технології, спеціалізовані облікові програми забезпечення кардинально змінюють характер роботи бухгалтера. Роботизація процесів дозволяє автоматизувати повторювані завдання, такі як обробка рахунків, звірка банківських виписок, підготовка стандартної звітності [3, с. 375]. Це не лише спрощує обмін інформацією між

підрозділами, а й мінімізує помилки, оскільки всі дані зберігаються в єдиній базі. Для бухгалтера важливо розуміти логіку роботи таких систем, вміти формувати аналітичні звіти, налаштовувати автоматичні проведення операцій і перевіряти правильність відображення господарських процесів у системі.

Застосування штучного інтелекту революціонує аудиторську діяльність, відкриваючи нові горизонти для підвищення ефективності та точності перевірок. AI-системи можуть аналізувати транзакції замість традиційної вибіркової перевірки, що підвищує якість аудиту. Сучасні технології здатні автоматично обробляти великі обсяги даних, включаючи фінансові звіти, бухгалтерські книги, банківські виписки та інші джерела інформації. Наприклад, алгоритми можуть миттєво порівнювати дані з різних систем, виявляти розбіжності та формувати детальні аналітичні звіти для аудиторів. Це значно зменшує ймовірність людської помилки та дозволяє зосередитися на стратегічному аналізі ризиків, замість рутинного збору та перевірки документів. Крім того, ШІ активно використовується для аналізу текстових документів, таких як контракти, протоколи засідань, договори з постачальниками та клієнтами. Системи обробки природної мови, дозволяють автоматично виділяти ключову інформацію, визначати потенційні ризики, виконання умов договорів, а також перевіряти відповідність юридичним та нормативним вимогам. Організації повинні поєднувати інноваційні технології з професійною експертизою аудиторів, щоб забезпечити надійність, точність та прозорість аудиторського процесу [1, с. 47]

Перехід на хмарні системи дозволяє забезпечити доступ до облікової інформації з будь-якої точки світу. Хмарні сховища забезпечують автоматичне резервне копіювання, високий рівень безпеки та масштабованість. Крім того, хмарні сховища знижують витрати на IT-інфраструктуру, автоматично оновлюються та мають вбудовані механізми резервного копіювання, що гарантує надійність і безпеку даних [3, с. 376].

Глобалізація та цифровізація створюють як нові можливості, так і серйозні виклики у сфері обліку та аудиту. У сучасних умовах, коли фінансова інформація обробляється у режимі реального часу, а компанії працюють на кількох ринках одночасно, ролі бухгалтера і аудитора виходить за межі традиційних функцій. Насамперед це стосується вміння користуватися Excel не лише для складання простих таблиць, а й для виконання складних розрахунків, створення дашбордів, прогнозів, макросів і моделей фінансового аналізу. Програми на кшталт Excel залишаються основним інструментом бухгалтера, але їх потенціал часто використовується лише частково. Успішна адаптація потребує розвитку технічних навичок, включно з роботою в ERP-системах, аналітичними інструментами та базами даних. Базові знання Python, SQL та роботи зі ШІ стають важливим для конкурентоспроможності бухгалтерів та аудиторів [4, с. 111-112].

Впровадження нових технологій створює нові види ризиків. Кіберзагрози, збої в роботі систем, захист конфіденційної фінансової інформації. Це

передбачає застосування шифрування даних, використання антивірусних програм, флаєрволів та впровадження багатофакторної аутентифікації для захисту бухгалтерських систем. Проблемою є також недостатня обізнаність персоналу щодо основ інформаційної безпеки та неусвідомлення ризиків, пов'язаних з необережним поводженням з електронними документами, паролями, доступами до корпоративних систем, значно підвищує ризик внутрішніх загроз. Тому підприємствам слід вкладати кошти в навчання працівників, забезпечуючи їх відповідними курсами для мінімізації ризиків, що виникають через людські помилки [1, с. 49].

Цифровізація відкриває нові можливості для автоматизації рутинних процесів, підвищення точності обліку та швидкості формування звітності. Використання сучасних інформаційних систем дозволяє інтегрувати бухгалтерські та управлінські дані, оптимізувати документообіг і мінімізувати ризики людських помилок, а також обробляти великі масиви інформації, здійснювати аналіз фінансових показників у режимі реального часу та підтримувати прийняття стратегічних рішень. В умовах швидкого впровадження технологій та оновлення стандартів бухгалтери та аудитори повинні постійно удосконалювати свої професійні навички, оволодівати новими програмними продуктами, методами аналізу даних та цифровими інструментами контролю.

Отже, розвиток бухгалтерського обліку та аудиту в сучасних умовах потребує впровадження міжнародних стандартів, сучасних технологій та підвищення кваліфікації фахівців. Комплексне поєднання стандартів, технологій і підготовки персоналу дозволяє побудувати високоефективну систему бухгалтерського обліку та аудиту.

Список використаних джерел:

1. Potryvaieva, N., Dubinina, M., Cheban, Yu., Syrtseva, S., & Luhova, O. (2024). Digitalisation of accounting of agricultural enterprises: National and international experience. *Ukrainian Black Sea Region Agrarian Science*, 28(4), 41-53. doi: 10.56407/bs.agrarian/4.2024.41 Ukrainian Black Sea Region Agrarian Science, Vol 28, No 4, 2024-41-53.pdf.
2. Ганяйло О. М., Савченко Н. М., Савченко Р. О. Нормативно-правове забезпечення електронної звітності та документообігу: огляд становлення і розвитку <https://modecon.mnau.edu.ua/regulatory-and-legal-support-of/>.
3. Spilnyk, P., Zabihailo, V., and Zabihailo, O. (2024). Digital transformation in accounting: trends and perspectives. *Economic analysis*, 34 (2), 372-384. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.02.372>.
4. Coding Skills in the AutomAtion of ACCounting ProCeSSeS Anna Karmańska University of Economics in Katowice, Department of Business Informatics and International Accounting ORCID: 0000-0001-5883-1243 https://www.researchgate.net/publication/371697420_Coding_Skills_in_the_Automation_of_Accounting_Processes.